

Ірина Ю. Штулер¹, Норберт В. Боярський²

МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ АУДИТОРСЬКОЇ ПЕРЕВІРКИ ОСНОВНИХ ФІНАНСОВИХ ПОКАЗНИКІВ ПІДПРИЄМСТВА

У статті визначено, що метою аудиту операцій з обліку доходів, витрат і результатів діяльності є встановлення достовірності даних зазначених в первинних документах. Розкрито методику проведення аудиту фінансових результатів за основними стадіями. Проаналізовано завдання аудиту основних фінансових показників діяльності підприємства. Визначено методику проведення аудиту основних фінансових показників діяльності підприємства. Також визначено послідовність кроків аудиту основних фінансових показників діяльності підприємства. Встановлено, що використання методики проведення аудиторської перевірки фінансових показників діяльності підприємства сприятиме підвищенню ефективності роботи підприємства, визначенню проблем обліку доходів, витрат і фінансових результатів.

Ключові слова: аудит, перевірка, фінансові результати, дохід, економічні показники.

Таб. 1. Літ. 11.

DOI 10.32752/1993-6788-2019-1-222-152-157

Ірина Ю. Штулер, Норберт В. Боярський

МЕТОДИКА ПРОВЕДЕНИЯ АУДИТОРСКОЙ ПРОВЕРКИ ОСНОВНЫХ ФИНАНСОВЫХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ ПРЕДПРИЯТИЯ

В статье определено, что целью аудита операций по учету доходов, расходов и результатов деятельности является установление достоверности данных первичных документов. Раскрыта методика проведения аудита финансовых результатов по основным стадиям. Проанализированы задачи аудита основных финансовых показателей деятельности предприятия. Определена методика проведения аудита основных финансовых показателей деятельности предприятия. Также определена последовательность шагов аудита основных финансовых показателей деятельности предприятия. Установлено, что использование методики проведения аудиторской проверки финансовых показателей деятельности предприятия будет способствовать повышению эффективности работы предприятия, определению проблем учета доходов, расходов и финансовых результатов.

Ключевые слова: аудит, проверка, финансовые результаты, доход, экономические показатели.

Iryna Yu. Shtuler, Norbert V. Boyarsky

AUDIT VERIFICATION METHODOLOGY MAIN FINANCIAL INDICATORS OF THE ENTERPRISE

The article stipulates that the purpose of the audit of operations on accounting for income, expenses and results of operations is to establish the reliability of these primary documents. The method of auditing financial results by main stages is revealed. The tasks of audit of the basic financial indicators of activity of the enterprise are analyzed. The method of auditing the main financial indicators of the enterprise is determined. The sequence of steps of audit of the basic financial indicators of activity of the enterprise is also defined. It is established that the use of the methodology of auditing the financial performance of the enterprise will help increase the efficiency of the enterprise, identify problems of accounting for income, expenses and financial results.

Keywords: audit, audit, financial results, income, economic indicators.

Peer-reviewed, approved and placed: 11.11.2019.

¹ National Academy of Management, Kyiv, Ukraine.

² National Academy of Management, Kyiv, Ukraine

Постановка проблеми. Недостатність теоретичних і практичних досліджень ряду питань пов'язаних з аудиторською перевіркою основних фінансових показників діяльності підприємства обумовили вибір тематики наукової статті. Функціонування відокремлених структурних підрозділів призводить до виникнення розгалуженої системи центрів відповідальності та потребує комплексного впорядкування системи організації внутрішнього контролю та аудиту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та прикладні засади проведення аудиторської перевірки фінансових показників діяльності підприємства ґрунтовно досліджувалися вітчизняними науковцями, такими як: Ф.Ф.Бугинець [4], Є.В. Мних [3], Т.М. Банасько [5], Р.В.Варічева [3], Н.І.Дорош [7], Ю.В. Подмешальська [13], М.Г.Чумаченко [15], А.В. Хмельников [16] та ін.

Невирішені раніше частини загальної проблеми. У той же час потребують подальших наукових пошуків практичні питання пов'язаних з аудиторською перевіркою основних фінансових показників діяльності підприємства. Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми полягає у дослідженні стану та взаємозалежності складових елементів проведення аудиторської перевірки фінансових показників діяльності підприємства на відповідність умовам, що склалися та можливість адаптації до змін, що відбуваються з урахуванням процесів інформатизації.

Метою дослідження даної статті є дослідження та обґрунтування методики аудиторської перевірки основних фінансових показників діяльності підприємства.

Основні результати дослідження. Для забезпечення правильності ведення бухгалтерського обліку підприємству необхідно проводити аудит, як зовнішній, так і внутрішній. Аудит допомагає підприємству оцінити вплив прогресивних факторів формування прибутку – зниження собівартості продукції, підвищення її якості, конкурентоспроможності на ринку.

Метою аудиту операцій з обліку доходів, витрат і результатів діяльності є встановлення достовірності даних вказаних в первинних документах стосовно визначення доходів, витрат і формування фінансових результатів, повноти та цілісності наведення даних у зведених підсумкових документах і облікових регістрах, правильності здійснення обліку доходів, витрат і результатів діяльності та їх відповідності застосовуваній обліковій політиці, достовірності та повноти відображення доходів, витрат і визначення результатів господарської діяльності у звітності підприємства. [4]

Методика проведення аудиту фінансових результатів передбачає декілька основних стадій: організаційну, підготовчу (планування), технологічну та результативну.

Завданнями аудиту основних фінансових показників діяльності підприємства, на думку П.К. Германчук, І.Б. Стефаник, Н.І. Рубан є:

- перевірка правильності розмежування, за кожною класифікаційною групою, доходів, витрат і фінансових результатів діяльності;
- визначення правильності умов визнання та оцінки доходів, витрат і результатів від звичайної діяльності;

- перевірка правильності накопичення та віднесення доходів від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на результати основної діяльності;
- перевірка правильності накопичення та віднесення доходів операційної, фінансової, інвестиційної і надзвичайної діяльності на фінансові результати;
- підтвердження достовірності та правильності відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з обліку доходів, витрат і фінансових результатів діяльності;
- підтвердження законності та правильності визначення та відображення у звітності доходів, витрат і фінансових результатів діяльності відповідно до принципів бухгалтерського обліку;
- перевірка правильності формування чистого прибутку звітного періоду, його розподілу та використання [6].

Аудиторська перевірка правильності визначення основних фінансових показників діяльності підприємства відрізняється від перевірки балансових статей активів та зобов'язань підприємства.

Методика проведення аудиту основних фінансових показників діяльності підприємства узагальнена в таблиці 1.

Таблиця 1. Методика аудиту основних фінансових показників діяльності підприємства, складено автором за даними [2, 10, 14]

<i>№</i>	<i>Етап перевірки</i>	<i>Процедура аудиту</i>
1	Перевірка правильності визначення складу та розміру прибутку від звичайної діяльності	Перевірка правильності класифікації певних видів фінансових результатів та їх розрахунок відповідно законодавчих актів
2	Перевірка визначення прибутку, що підлягає оподаткуванню	Встановлення правильності обліку певних витрат, на які збільшується та зменшується прибуток від звичайної діяльності, визначення їх розмірів
3	Перевірка податку на прибуток	Перевірка своєчасності та повноти сплати авансових платежів протягом кварталу та податку на прибуток за підсумками звітного року
4	Перевірка використання прибутку	Перевірка правильності визначення чистого прибутку, цільового використання нерозподіленого прибутку минулих років, повноти відображення у регістрах синтетичного обліку використання прибутку звітного року

В процесі організації перевірки операцій з обліку фінансових результатів діяльності з'ясовуються:

- облікова політика підприємства щодо організації обліку доходів, витрат і фінансових результатів діяльності;
- умови визнання та оцінки результатів від звичайної діяльності;
- чи ведеться окремий облік фінансових результатів, отриманих від здійснення різних видів діяльності;
- чи відбувалися зміни облікової політики;
- методика формування чистого прибутку підприємства та його використання;

- наявність необхідних пояснень у Примітках до річної фінансової звітності тощо. [9]

Аудит основних фінансових показників діяльності підприємства проводиться в послідовності кроків:

Крок 1. Перевірка правильності класифікації, оцінки та умов визнання доходів, витрат і результатів діяльності.

Крок 2. Перевірка правильності відображення фінансових результатів від реалізації товарів (послуг).

Крок 3. Перевірка правильності відображення фінансових результатів і доходів операційної діяльності.

Крок 4. Перевірка правильності відображення інших доходів та фінансових результатів від інвестиційної діяльності.

Крок 5. Перевірка правильності відображення надзвичайних доходів і результатів цих операцій.

Підсумки проведеного аудиту основних фінансових показників діяльності підприємства заносяться в робочі документи і слугують підставою для формування аудиторського висновку.

На основі проведеного аудиту керівництвом порівнюються дані власної перевірки зі звітом аудитора, проводиться аналіз відхилень та робиться висновок про фінансову стійкість і платоспроможність підприємства.

Висновки. На основі проведеного дослідження можна зробити висновок що методика проведення аудиту фінансових результатів передбачає декілька основних стадій: організаційну, підготовчу (планування), технологічну та результативну.

Використання такої методики проведення аудиторської перевірки фінансових показників діяльності підприємства сприятиме підвищенню ефективності роботи підприємства, визначенню проблем обліку доходів, витрат і фінансових результатів. Отримані під час аудиту результати нададуть можливість вірно ідентифікувати та оцінити ризики суттєвого викривлення фінансової звітності у випадку шахрайства чи помилки, розробити аудиторські процедури у відповідь на ці ризики, оцінити реальний фінансовий стан підприємства, зробити правильні висновки щодо того, чи фінансова звітність складена в усіх суттєвих аспектах відповідно до застосовної концептуальної основи фінансового звітування, полегшити підтвердження або спростування інформації про фінансові результати, відображені у фінансовій звітності, сформулювати чітко обґрунтований та неупереджений висновок.

1. Авксентьев Ю.А., Івченко О.М. Контроль і перевірки підприємницької діяльності. К.: Хрінком Інтер, 2010. 560 с.

2. Андросов А.М. Внутренний аудит на предприятии: Пособие для директора, ревизора, главного бухгалтера. М. МЕНАТЕПИНФОРМ, 2004. 224 с.

3. Бутинець Ф.Ф., Мних Є.В., Олійник О.В. Економічний аналіз// Ф.Ф.Бутинець, Є.В.Мних, О.В. Олійник. Житомир: ЖіТі, 2010 р. 451 с.

4. Бутинець Ф. Ф. Аудит / Ф. Ф. Бутинець. Житомир, "ЖіТі", 2009. 653 с.

5. Банасько Т.М., Варічева Р.В. Оцінка аудиторського ризику та суттєвості в аудиті фінансової та господарської діяльності підприємств. Проблеми системного підходу в економіці. 2018. №2 (64). С. 92-97.
6. Германчук П.К., Стефанік І.Б., Рубан Н.І. Державний фінансовий контроль: ревізія та аудит. К.: НВП «АВТ», 2004. 424 с.
7. Дорош Н.І., Чечуй А.В. Організаційні аспекти внутрішнього контролю та зовнішнього аудиту товарів на підприємствах роздрібною торгівлі. Бухгалтерський облік. 2019. №1 (83). С. 11-19.
8. Дудник Н.В. Сутність внутрішнього економічного контролю суб'єктів господарювання/ Вісник аграрної науки Причорномор'я, Випуск 1, 2009. 147 с.
9. Дудник Н.В. Класифікація внутрішнього фінансового контролю – Наука і економіка, 2005. Електронний ресурс. Режим доступу: nbuv.gov.ua.
10. Кулаковська Л. П., Піча Ю.В. Калюга В.С. Основи аудиту: Навч. посібник. К.: “Каравела”, Львів: “Новий світ – 2000”, 2000. 504 с.
11. Науменкова С.В. «Фінансове планування як складова системи ефективного управління фінансами акціонерного товариства» – Економічна теорія та практика. 2017. Електронний ресурс. Режим доступу: lib.academy.sumy.ua
12. Радіонова Н.Й., Гайдей І.С. Організаційні засади проведення аудиту фінансових результатів діяльності підприємства / Економічний простір. 2019. № 142. С. 136-148.
13. Подмешальська Ю.В., Варварін Р.Ю. Внутрішній аудит як засіб удосконалення обліку та контролю дебіторської заборгованості / Економіка та суспільство. Випуск №7/2016. С. 963-966.
14. Петрик О.А., Савченко В.Я. Організація та методика аудиту підприємницької діяльності: Навч. посіб./ За заг. ред. О.А. Петрик К.: КНЕУ, 2009. Електронний ресурс. Режим доступу: icbe.com.ua
15. Чумаченко М.Г., Шевчук В.О., Бутинець Ф.Ф. Внутрішній контроль в системі управління підприємства: методологічне забезпечення. К., 2010. 461 с.
16. Хмельков А.В. Нормативно-правовий механізм державного фінансового контролю в Україні / 36. наук Теорія та практика державного управління: 2017. Електронний ресурс. Режим доступу: nbuv.gov.ua.
17. Цигилик І.І. Контролінг (навчальний посібник у схемах і таблицях): Навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 76 с.

-
1. Avksentiev Yu.A., Ivchenko O.M. Kontrol i perevirky pidpriemnytskoi diialnosti. K.: Khrinkom Inter, 2010. 560 s.
 2. Androsov A.M. Vnutrennyi audyt na predpriaty: Posobyе dlia dyrektora, revyzora, glavnoho bukhhaltera. M. MENATEPYNFORM, 2004. 224 s.
 3. Butynets F.F., Mnykh Ye.V., Oliinyk O.V. Ekonomichniy analiz// F.F.Butynets, Ye.V.Mnykh, O.V. Oliinyk. Zhytomyr: ZhiTi, 2010 r. 451 s.
 4. Butynets F. F. Audyt / F. F. Butynets. Zhytomyr, “Zhiti”, 2009. 653 s.
 5. Banasko T.M., Varicheva R.V. Otsinka audytorskoho ryzkyu ta suttievosti v audyti finansovoi ta hospodarskoi diialnosti pidpriemstv. Problemy systemnoho pidkhodu v ekonomitsi. 2018. №2 (64). S. 92-97.
 6. Hermanchuk P.K., Stefanyk I.B., Ruban N.I. Derzhavnyi finansovyi kontrol: reviziia ta audyt. K.: NVP «AVT», 2004. 424 s.
 7. Dorosh N.I., Chechui A.V. Orhanizatsiini aspekty vnutrishnoho konroliu ta zovnishnoho audytu tovariv na pidpriemstvakh rozdribnoi torhivli. Bukhhalterskyi oblik. 2019. №1 (83). S. 11-19.
 8. Dudnyk N.V. Sutnist vnutrishnoho ekonomichnoho kontroliu subiektiv hospodariuvannia/ Visnyk ahrarnoi nauky Prychornomor'ia, Vypusk 1, 2009. 147 s.
 9. Dudnyk N.V. Klasyfikatsiia vnutrishnoho finansovoho kontroliu – Nauka i ekonomika, 2005. Elektronnyi resurs. Rezhym dostupu: nbuv.gov.ua.
 10. Kulakovska L. P., Picha Yu.V. Kaliuha V.S. Osnovy audytu: Navch. posibnyk. K.: “Karavela”, Lviv: “Novyi svit – 2000”, 2000. 504 s.
 11. Naumenkova S.V. «Finsanove planuvannia yak skladova systemy efektyvnoho upravlinnia finansamy aksionernoho tovarystva» – Ekonomichna teoriia ta praktyka. 2017. Elektronnyi resurs. Rezhym dostupu: lib.academy.sumy.ua
 12. Radionova N.I., Haidei I.S. Orhanizatsiini zasady provedennia audytu finansovykh rezultativ diialnosti pidpriemstva / Ekonomichniy prostir. 2019. № 142. S. 136-148.

13. Podmeshalska Yu.V., Varvarin R.Iu. Vnutrishnii audyt yak zasib udoskonalennia obliku ta kontroliu debitorskoi zaborhovanosti / *Ekonomika ta suspilstvo*. Vypusk №7/2016. S. 963-966.

14. Petryk O.A., Savchenko V.Ia. Orhanizatsiia ta metodyka audytu pidpriemnytskoi diialnosti: Navch. posib./ Za zah. red. O.A. Petryk K.: KNEU, 2009. Elektronnyi resurs. Rezhym dostupu: icbe.com.ua

15. Chumachenko M.H., Shevchuk V.O., Butynets F.F. Vnutrishnii kontrol v systemi upravlinnia pidpriemstva: metodolohichne zabezpechennia. K., 2010. 461 s.

16. Khmelkov A.V. Normatyvno-pravovy mekhanizm derzhavnogo finansovoho kontroliu v Ukraini / *Zb. nauk Teoriia ta praktyka derzhavnogo upravlinnia*: 2017. Elektronnyi resurs. Rezhym dostupu: nbuv.gov.ua.

17. Tsyhylyk I.I. Kontrolinh (navchalnyi posibnyk u skhemakh i tablytsiakh): Navch. posibnyk. K.: Tsentri navchalnoi literatury, 2004. 76 s.